

Menjava straže v zvezi borbenih fašijev

Ljubljana, 30. junija. Tiskovni urad zveze borbenih fašijev poroča:

Po predpisanim obredom v skladu z navodili tajnika Stranke se je v ponedeljek, 28. junija, ob 18. uri v domu zveze borbenih fašijev pred spominsko ploščo, v katero so vklesana imena naših slavnih mučnikov, vršila resna slovesnost menjava straže med Ekske. Giuseppejem Lombrosso, Visokim Komisarjem za Ljubljansko pokrajino, ki prevzema tudi posle

zveznega tajnika, in odhajajočim zveznim tajnikom Orlandom Orlandinijem.

Navzoči so bili tudi člani zveznega direktorija in ljubljanskega fašija, zastopniki družin v vojni in za revolucijo padlih in pohabljenec.

Pred tem obredom in po njem je Eksk. Lombrossa obiskal sedež zveznega poveljstva GILLA, pokrajinskega Dopolavora, ljubljanskega fašija, vojaške okrepčevalnice in uredništvu lista »Prima linea«.

nogami tako obdelal, da je bil ves krvav. Ko se je Veberšek pobral, je odšel Zwickart iz hiše in ga počakal v bližini. Veberšek mu je kmalu sledil. Pograbil je za hriso naslonjeno smučko in udaril Zwickarta po glavi, tako da mu je prebil lobanjo, kar je povzročilo smrt. Veberšek se je moral zagovarjati pred dež. sodiščem v Grazu, kjer je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

Težka nesreča. Med podiranjem dreves je padlo v gozdu pri Gornjem gradu drevo na 49 letnega namestnika gozdne uprave Josipa Kerznerja in mu zmečkalo ledvice. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Novi grobovi. V Mariboru sta umrla mehanik Karl Saletinger, star 18 let in zasebnik Marija Reich roj. Kodre stara 71 let. V Celju je umrla zasebnica Dora Kunst roj. Trstenjak, stara 67 let. V Smarju pri Jelšah je umrla zasebnica Marija Enci roj. Aškerc, stara 69 let.

80letno rojstvo. Je praznovanji on dan vodja rudnika v Štoreh dipl. inž. Anton Hruška. Slavljenec je še čil in krepak in še vedno vodi podjetje, ki je prevzel njegovo vodstvo l. 1913.

Rejci malih živali v Trebnjem

Trebnje, 26. junija.

V nedeljo popoldne bo v osnovni šoli v Trebnjem ustanovni občni zbor društva »Mali gospodar«. Ob tej priliki se bodo sestali v Trebnjem dolenski rejci malih živali, ki bodo z ustanovitvijo društva »Mali gospodar« skušali pomagati sebi in drugim. Prav za prav bo novoustanovljeno društvo nekakšna samopomoč malega človeka, ki si hoče z dohodki rejce malih živali izboljšati položaj. Pripravljalnemu odboru z gg. Kobalom, Vidmarjem in Ostrovršnikom gre za koristno pobudo vse priznanje. Sorodnega in vzgojnega pomena rejskega udejstvovanja menda ni potrebno posebej poudarjati; ugotavljamo pa, da je zamišljena samopomoč, v kateri naj se mali ljudje krepko združijo v slogi in skupnosti za ublažitev gospodarskih razmer v današnjih časih za malega človeka največjega pomena.

Z ustanovitvijo društva »Mali gospodar« v Trebnjem bo v dolenskem gospodarstvu storjen velik korak naprej, ki bo prišel dvomno v korist tudi splošnosti. Želimo, da bi dosegli dolenski rejci malih živali v svojem prizadevanju čim več uspehov!

Staršem v premislek

Ljubljana, 29. junija.

Najdragocenejša, kar ima kateri koli narod, je njegovo moralo. V narodovi morali je njegova duševna in življenska sila. Le navedeno zdravi narodi so sposobni, da se uspešno borijo za obstanek in napredek, kar nas uči zgodovina.

Morala se pa mora vkoreniniti v mladini. Brez zdrave mladine ni zdravega, moralnega naroda. Krepostna mladina je jamstvo naše srečne prihodnosti, pokvarjena mladina bi nam pa morala buditi največjo skrb. Primeri so, ki kažejo, da se vsi rodilci ne zavedajo več svoje velike odgovornosti kot vzgojitelji ter da niso znali vcepiti svojim otrokom dovolj čute za lepo in plemenito, ne samozavesti in značajnosti; niso jim znali pokazati pravih življenjskih vzorov in jim opleniti tisti dovolj srca in duha, da bi jih smeli brez skrbi poslati na življenjsko pot.

Živilski trg

Ljubljana, 30. junija.

Danes se ni mnogo poznalo na trgu, da je bil tržni dan; po prazniku je vselej slabši promet na živilskem trgu, danes je pa tudi vplivalo slabo vreme. Prav v času, ko sicer dovažajo živila na trg, je najbolj deževalo. Kljub temu je bil trg sorazmerno s kupitjo še dobro založen. Ob koncu meseca nekatere gospodinjice ne zahajajo na trg ali vsaj toliko ne kupujejo.

Včerajšnje lepo vreme je omogočilo, da so ljudje nabrali še precej borovnic. Po tem blagu je bilo davi tudi sorazmerno največ povpraševanja. — Kakor navadno je tudi danes prevladovala domača zelenjava. Salate je še vedno na izbiru. Letos je je mnogo več kakor lani in je doslej ni primanjkovalo že dolgo tedne. Vedno več je zelja in ohrota. Danes ni bilo zelja skoraj nič manj kakor salate. V jutranjih urah je bilo tudi precej cvetače, ki jo navadno precej hitro razprodajo. Zjutraj lahko kupite tudi kumare in buče.

Branjevci so bil danes dobro založeni z lepo uvoženo čebulo. Imeli so tudi precej stročje fižola, ki je menda zdaj najcenejše blago na trgu, čeprav ni najboljše. V splošnem pa tudi branjevci prodajajo domače pridelke.

Iz pokrajine Trieste

— Dela slikarja Karla Wostryja v triestinskih muzejih. Dedič nedavno umrlega triestskega slikarja Karla Wostryja so podarili mestnemu muzeju veliko kolekcijo njegovih slik. Prav tako je pomembnejše delo dobilo mesto Zora v Dalmaciji.

— Praznik bersaljerjev v Triestu. V soboto so po vsej Italiji praznovali 107. obletnico ustanovitve prvega bersaljerskega polka. Tudi bersaljerji v Triestu so slovesno obhajali svoj praznik. Po maši na odprtem so bili na pokopališču odkriti spomeniki na grobovih padlih bersaljerjev. Kasneje so bile med skupnim obedom razdeljene zaslužnim bersaljerjem številne nagrade. Zvečer je Dopolavoro priredil za vojaške zabavne predstave.

— Novi grobovi. Prejšnji teden je v Triestu umrl odvetnik Oscar Staffieri, predstojnik legalnega urada triestske hranilnice. Pokojni je bil odličen jurist. Zelo je ljubil gore in življenje v naravi. Bil je tudi predsednik pokrajinskega društva za zaščito živali. V nedeljo, 13. t. m., je umrl odv. Parida Pampana, ki je deloval v Triestu od konca prejšnje vojne. Bil je dober odvetnik. Zelo so ga cenili tudi v lovskih krogih.

— Menjava straže. Novi Zvezni tajnik v Triestu Mario Macola je prevzel te dni svoje posle od dosedanjega Zveznega tajnika G. Spangara v navzočnosti prefekta, članov Zveznega direktorija, triestskega fašijskega ravateljstva ter zastopnikov rodnih padlih ter vojnih ranjencev in pohabljenec.

— Ljudsko gibanje. Dne 26. junija je bilo v Triestu deset rojstev, trinajst smrtnih primerov in tri proke.

Čas kretanja v pokrajini

Ekscelencija Visoki komisar je z odredbo, ki bo objavljena, odredil, da se pričeni z 29. junijem uveljavijo na področju pokrajine čas kretanja od 5. do 22. ure. Javni lokali in prostori, kjer se vršijo javne predstave, morajo biti zaprti ob 21.30.

„Prima linea“

Izšla je 34. številka glasila zveze borbenih fašijev za Ljubljansko pokrajino. Uvodnik se bavi z vprašanjem odgovornosti plutokratske demokracije, ki je izzvala sedanjo vojno. Naslednji članek se spominja obletnice premirja s Francijo. Sledi poročilo o prevzemu poslov novega Visokega komisarja in Zveznega tajnika Eksk. Lombrossa. Daljša razprava je posvečena razpustu Kominternе. Ostale strani so odmerjene kulturnim in organizacijskim vprašanjem, vsebujejo pa tudi precej čtiva za vojaške. List je kakor vedno opremljen z zanimivimi slikami.

Sprememba železniškega voznega reda

S 1. julijem t. l. se razveljavi na vseh dolenskih progah dosednji vozni red in uveljavljaj novi.

Vozni red vlakov s potniškim prometom na dolenskih progah bo od 1. julija naslednji:

Ljubljana—Metlika in obratno: vl. 9215 — odhod Ljubljana ob 7.50, prihod Metlika ob 11.42; vl. 9217 — odhod Ljubljana ob 14.00, prihod Metlika ob 17.58; vl. 9214 — odhod Metlika ob 6.05, prihod Ljubljana ob 9.54; vl. 9220 — odhod Metlika ob 15.00, prihod Ljubljana ob 19.25; vl. 9215 in 9220 imata zvezo za oziroma iz Karlovca.

Ljubljana—Novo mesto in obratno: vl. 9219 — odhod Ljubljana ob 18.00, prihod Novo mesto ob 20.30; vl. 9212 — odhod Novo mesto ob 5.05, prihod Ljubljana ob 7.20; vl. 9232 — odhod Novo mesto ob 13.37, prihod Ljubljana ob 15.56; vl. 9232 je mešani vlak.

Ljubljana—Kočevje in obratno: vl. 9311 — odhod Ljubljana ob 6.12, prihod Kočevje ob 8.50; vl. 9315 — odhod Ljubljana ob 12.31, prihod Kočevje ob 15.12; vl. 9319 — odhod Ljubljana ob 18.20, prihod Kočevje ob 20.53; vl. 9312 — odhod Kočevje ob 6.00, prihod Ljubljana ob 8.28; vl. 9316 — odhod Kočevje ob 12.47, prihod Ljubljana ob 15.12; vl. 9318 — odhod Kočevje ob 16.32, prihod Ljubljana ob 19.01.

Trebnje—St. Janž in obratno: vl. 9432 — odhod Trebnje ob 7.00, prihod St. Janž ob 7.55; vl. 9434 — odhod Trebnje ob 14.20, prihod St. Janž ob 15.15; vl. 9433 — odhod St. Janž ob 8.39, prihod Trebnje ob 9.35; vl. 9435 — odhod St. Janž ob 16.15, prihod Trebnje ob 17.10.

Novo mesto—Straža—Toplice in obratno: vl. 9513 — odhod Novo mesto ob 6.20, prihod Straža—Toplice ob 6.38; vl. 9533 — odhod Novo mesto ob 14.10, prihod Straža—Toplice ob 14.28; vl. 9532 — odhod Straža—Toplice ob 7.00, prihod Novo mesto ob 7.18; vl. 9534 — odhod Straža—Toplice ob 15.37, prihod Novo mesto ob 15.55.

Na progi Postumia G.—Ljubljana preneha voziti z 2. julijem t. l. prvi vlak 704 in vozi namesto njega prvi vlak 704 b, ki odhaja iz Postumia G. ob 11.55 in prihaja v Ljubljano ob 13.10.

Nakazovanje usnja v juliju

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani bo nakazoval usnje čevljarjem na deželi od 15. julija dalje do konca meseca, čevljarjem v Ljubljani pa od 10. do včeršji 20. julija t. l. Izven stavljenih terminov morejo dobiti usnje oni čevljarji, ki zapostujejo preko 3 pomočnike. Vsak čevljar mora prineseti s seboj:

a) Izkaz o porabljenem usnju. Na izkazu mora čevljar potrditi, da je porabil vse nakazano usnje. Izkazi morajo biti točno izpolnjeni. Onim, ki bi predložili pomanjkljive ali netočne izkaze, se usnje ne bo nakazalo.

b) Zadnji plačilni nalog zavoda za socialno zavarovanje. Tega dokazila kakšna druga potrdila ne morejo nadomestiti.

c) Čevljarji izven Ljubljane morajo predložiti potrdilo pristojne karabinjerske postaje, da je kraj njihovega obratovališča pod stalno kontrolo italijanske vojske. To potrdilo ne sme biti starejše nego 14 dni.

Nakazano usnje se mora porabiti v prvi vrsti za popravila. Čevljarjem, ki bi popravila zavračali, bi Pokrajinski svet začasno ali trajno ustavil nakazovanje usnja.

Izdaja nakaznic za tekoča goriva in mazila

Urad za civilno motorizacijo Visokega Komisarjstva opozarja, da počenši z mesecem julijem t. l. dalje morajo biti prošnje za tekoča goriva in mazila za motorna vozila in v industrijske svrhe predložene temu uradu najkasneje do 5. vsakega meseca. Prošnje, ki bi bile predložene po tem roku, se ne bodo upoštevale.

Iz Hrvatske

— Razširjenje obstoječih in gradnja novih bolnišnic. Po novi uredbi z zakonsko močjo o bolnišnicah je zagotovljeno njihovo delo. Obstoječe bolnišnice bodo razširjene, zgrajenih bo pa tudi več novih. Zdravniki, ki je njihovo zdravje v izvrševanju poklica v nevarnosti, bodo dobili posebne doklade. Rentgenologi in fiziologi bodo pa imeli vsako leto 50 dni dopusta. Za razširjenje obstoječih in gradnjo novih bolnišnic je določen 10-letni načrt. Denarna sredstva se bodo črpala deloma iz državnega proračuna, deloma pa iz posojil, ki jih bodo morale dati ustanove za zdravstvo in socialno zavarovanje. Mesta, ki nimajo bolnišnic, odgovarjajočih številu prebivalcev, bodo morala plačevati posebne doklade za bolnišnice. Na bolniško preskrbovalne pristojbine se bo nobiralo 10% za razširjenje in ureditev bolnišnic.

— Sprječevala k vojakom vpoklicanim dijakom. »Narodne novine« so objavile uredbu z zakonsko močjo o izdajanju šolskih sprječeval dijakom srednjih in strokovnih šol, vpoklicanim k vojakom. Uredba določa, da morajo izdati upraviteljstva šol sprječevala o opravljenem zaključnem izpitu absolventom IV. razreda trgovskih akademij, srednjih tehničnih šol in pomorske trgovske akademije, dalje absolventom III. razreda moških obrtnih šol in drugega razreda dvorazredne trgovske šole, ki jim je bilo v šolskem letu 1941/42 dovoljeno polaganje popravnega zaključnega izpita, pa ga niso polagali, ker so bili vpoklicani k vojakom.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 30. junija: Sp. Sv. Pavla.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Ples na dvoru.

Kino Sloga: Živa slika.

Kino Union: Dvoboj.

Peta sklepna produkcija Glasbene akademije ob 19. v mali filharmonični dvorani.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bekarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva cesta 20; Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Sportni pregled

Športne prireditve na Hrvaškem

Med binokstnimi prazniki je gostovala v Zagrebu sofijska »Slavija«. Bolgari so bili v obeh tekmah z Gradjanskim poraženi, vendar so zapustili dober vtis. Prvi dan so »purgerije« zmagali 2:1 (1:1), drugi dan pa 1:0 (1:0).

Istočasno je Concordia gostovala v Sofiji. V celoti je igrala tri tekme. Dvakrat je zmagala, enkrat pa je ostala tekma neodločena. Prvič so se Concordiaši pomerili z moštvom ASO 23. Tekma je bila zaradi slabega igrišča izredno naporna. Concordia je zmagala 6:4 (2:2). Drugi tekmi je prisostvovalo nad 10.000 gledalcev. Leviški je imel več sreče in se je tekma, kakor smo že kratko poročali, končala 1:1 (1:0). V sredo po binokstih so Zagrebčani igrali z ligaškim »Benkovskim«. Bili so ves čas v premoči in dosegli visoko zmago 4:0 (2:0).

V binokstni kolesarski dirki na 36 km s startom in ciljem v Zagrebu je bil vrstni red na cilju naslednji: 1. J. Pokupek (Orao) 1:09.34 (31.035 km na uro), 2. Horvatić, 3. Solman (oba Gradjanski), 4. Rebrovič, 5. Sagud (Zagreb), 6. Prosenik (Gradjanski) itd. Skupno je startalo 22 dirkačev.

Končni lahkoatletski dvoboj za pokal Haška med Concordio in Haškom se je končal s tesno zmago Concordie 145:143. Haška ima boljše poedince, Concordia pa boljše povprečje. Med rezultati je omembe vreden predvsem oni na 100 m, kjer je Medved (C.) izenačil hrvatski rekord 11.1. Zaključno stanje: 1. Concordia 4 točke (318:258), 2. Haška 2 točki (307:264), 3. Zagreb 0 točke (234:337).

V Osijeku je za binoksti nastopil sara-

jevski Sašk. Prvi dan je zmagal osješki »Gradjanski« 3:2, drugi dan pa je izgubil 2:4.

Hrvatske igralke namiznega tenisa so vrnilo obisk Rumunkam. Nastopile so kot reprezentanca v Bukarešti in izgubile 1:5. Edino točko za Hrvatske je dosegla Pečnikova proti Mavrocordatovi. Istočasno sta v Bukarešti gostovala na moškem turnirju Zarko Dolinar in Slavko Crnić. Slednji je kmalu izpadel. Dolinar pa je zmagal v finalu nad Rumunom Uršičem 21:17, 21:18.

V nedeljo 20. junija je bilo v Zagrebu odigrano zadnje kolo podveznega prvenstva. Gradjanski je premagal Hašk 2:0 (2:0). Ličanin Redarstvenega 4:2 (3:1). Zeleničar Concordio 3:2 (1:0) in Ferraria Zet 5:0 (3:0). Ker je zveza razveljavila tekmo med Haškom in Zeleničarjem, ima ta možnost doseči četrto mesto v tabeli in s tem kvalifikacijo za končno državno prvenstvo. Kot najboljša strelca sta se v prvenstvu izkazala Wolff in Lešnik od Gradjanskega, ki sta oba dosegla po 18 goličkov.

Gradjanski je dobil novo vodstvo. Predsednik je Slavko Prevendar, vodja nogometnega odseka pa Braco Babič.

Zagrebske igralke so postavile na tekmovalju »Zagreb« na Savi tri nove hrvatske ženske plavalne rekorde. Dva rekorda pripadata Korpesovi na 100 m prsno 1:35 in na 200 m prsno 3:24; na 100 m prsno je Superinova dosegla 1:22.6.

Hrvatski lahkoatletski so se pripravljali na dva mednarodna nastopa, in sicer proti Slovakom in Rumunom. Dvoboj s Slova-

ki, ki bi moral biti 28. in 27. junija, je bil odpovedan. V Bukarešti pa bodo nastopili 10. in 11. julija.

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

— Dvoboj

Obsojeni, ker so kupičili blago

Obsodba v procesu proti trgovcu z usnjem Andreju Čekadi in njegovim sokrivcem

Ljubljana, 30. junija.

Vojaško vojno sodišče v Ljubljani je v ponedeljek in na praznik dopolne razpravljalo proti 14 obtožencem, ki so bili obtoženi zaradi kupitvenja in skrivanja različnega za življenje potrebnega blaga, usnja, kože, tobaka in drugih živil. Ker je zadeva že ob odkritju zbudila po vsej Ljubljani veliko zanimanje, so razpravi prisostvovali številni poslušalci. Glavni obtoženež je bil trgovec z usnjem Andrej Čekada, star 55 let in po rodu iz Ivanjke sela pri Rakeku. Stanovalec je v Ljubljani na Sv. Petra cesti. Vseh verzičnih poslov sta se udeleževala tudi trgovci z usnjem 40letni v Rupi rojeni Emil Jakl iz Pri-sojane ulice in 46letni usnjari Marko Jakl iz Dev. Mar. v Polju, stanujoč v Zalogu. Ostali obtoženci so se morali zagovarjati, ker so pomagali skrivati blago. Osem je bilo zaprtih, šest pa na svobodi. Med njimi so bili tudi trije mesarji in trije posestniki iz občine Dev. Marija v Polju.

Po zaslišanju obtožencev, pri čemer govoru vojaškega državnega tožilca in branilcev je predsednik razglasil naslednjo sodbo:

Čekada Andrej je bil obsojen na 11 let zaporu in 160.000 lir zaradi kopičenja blaga z namenom, da ga odtegne normalni uporabi, da povzroči na trgu pomanjkanje

blaga in dvig njega cene, to je zaradi kršitve uredbe Visokega komisarija od 24. oktobra 1941, zaradi opustitve prijave živil po uredbi Visokega komisarija od 27. junija 1941, zaradi kršitve uredbe glede zbiranja izdelanih kož od 11. septembra 1941, zaradi kršitve uredbe o masloboh od 16. julija 1941 in zaradi kršitve uredbe o tekstilijah od 8. novembra 1941 ter naposled zaradi kršitve uredbe o soli in tabaku od 24. septembra 1942.

Vončina Julij, rojen 22. aprila 1910 na Jelčevu pri Logatcu, trgovec v Ljubljani, na 3 leta zaporu in 50.000 lir denarne kazni zaradi kopičenja blaga in neprilave 3278 m manufakturnega blaga.

Jakl Emil in Jakl Marko, vsak na 7 let zaporu in 100.000 lir denarne kazni zaradi kopičenja blaga in kršitve predpisov o zbiranju in prodaji izdelanih kož.

Novak Jernej, rojen 22. avgusta 1898 v Svibnem, stanujoč v Ljubljani, Miklošičeva cesta, zaradi kršitve uredbe o soli in tabaku od 24. septembra 1942 na 2 leti zaporu in 4000 lir denarne kazni.

Drugi obtoženci so bili obsojeni na manjše zaporne in denarne kazni.

Sodišče je hkratu pravomočno izreklo zaplenitev vsega pri obtožencih najdenega blaga, ki predstavlja vrednost nad 300.000 lir.

— Dve smrtni nesreči. Oče vodje bloka v Rogatu Rochus Strein je zadobil v tovarni med delom tako hude opekline, da mu zdravniki niso mogli rešiti življenja. Nesrečnež je v silnih mukah umrl. — Druga smrtna nesreča se je pripetila v Bukovici. Cestni delavec Josip Pust se je peljal z motornim kolesom z dela proti Slovenj-gradu. Ko je prispel do železniškega prelaza, kjer ni zatvornice, je prežrl iz Velenja prihajajočo lokomotivo, ki je zgrabila motocikel in ga vlekla 9 m daleč za seboj. Pust je zadobil tako hude poškodbe, da je kmalu umrl.

— Požar. V hiši Jakoba Fischerja v Zalcu je izbruhnil ponoči požar. Gospodar je z domačimi preprečil večjo nesrečo. Med gašenjem ognja je pa zadobil tako hude poškodbe, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

— Obtožena tatova koles. Henrik Lorbek in Leopold Jančič iz Maribora sta se morala zagovarjati pred vojaškim sodiščem, ker sta ukradla 12. maja kolo. Lorbek je bil že večkrat predkaznovan in obsojen je bil na šest mesecev ječe. Jančič je bil pa obsojen na šest tednov.

— S smučko ga je ubil. Letos 7. februarja sta se mudila pri nekem posestniku v Sulenthu kmečka sinova Gregor Veberšek iz Liboj pri Celju in Franc Zwickart, kjer sta z drugimi fanti pila mošt. Zwickart ga je imel že precej pod kapo in sprl se je z Veberškom. Zcela sta se ruvali. Zwickart je Veberška vrgel na tla in ga z

Spodnja Štajerska

— Uradni list šefa civilne upr. na Spod. Štajerskem je priobčil 19. t. m. naredbo o zaplemi in prijavi premoženja sovražnikov. Vse premoženje sovražnikov mora biti prijavljeno po stanju z dne 15. junija 1943 v primeru poznejših napadov pa po stanju z dnem napada. Razpolaganje s tem premoženjem ni dovoljeno.

— Smrtna nesreča. V četrtek popoldne so je v državni popravilnici v Mariboru ponesrečil 37 letnik pleskar Valentin Šterban iz Nove vasi pri Mariboru.

— Novi grobovi. V Mariboru sta umrla posestnik Anton Irgolič, doma iz okolice Gor. Radgone, star 47 let in viničarjev sinček Michael Markuš. V Spod. Radvanju je umrl upokojeni železniški poduradnik Franc Kührbos, star 77 let. V Grazu je umrl upokojeni strojevodja Karel Radič, star 74 let, doma iz Ptuja.

— Odlikovanje. Za hrabrost na vzhodnem bojišču je bil odlikovan kmečki sin Janez Lesh iz Podvinca pri Ptuj, dobrovoljec pri letalstvu z železnim križcem II. stopnje.

— Razstava štajerskih narednih noč. V okviru poletnih mladinskih tekem nemške mladine je priredilo zvezno mladinsko vodstvo v štajerskem Heimabundu v Nemškem domu v Celju razstavo štajerskih narodnih noč. Vodstvo so prevzele gojenke državne ženske poklicne šole v Grazu.

COLPO DI PISTOLA

Gradnikova „Moderna španska lirika“

»Marskeri romar gre v Rim, v Komposteljo. Ze iz teh Prešernovih besed izluščiš, da so predniki češče »romali« na jug, nego »kompostelali« na zapad. — V Rim je šla se sliši za otročnico, ki se je zaradi poroda umaknila iz občestva. To se godi pogosto, dočim je Lepa Vida zgolj enkrat pobegnila na Mavrovo. Pri vsem tem sem mogel v tedniku ŽiS-u 16. XII. 1934 nanižati dokaj zgledov ibersko-slovenskih stikov v preteklosti. Lahko bi jih znatno izpopolnil.

Na razstavi v Barceloni 1929 so se pokazali naši umetniki, tako oba Kralja. S te priveditve so posamezniki križali vso Kastiljo: prof. filozof Bojc, ki se je pozneje izdal v radiu, Niko Kuret, ki je priobčil svoje vtise v dnevniku S. pod jesen. Dornovino slavne Carmen je obiskal književnik Javornik, madridski PEN pa Izidor Cankar, a razna božja pota dedek Lavtinar. »Evrafrisk« deželo sta nam v listih slikala pomorec Epih in visokošolec Milčinski ml. Zase hranilo svoje pojme in dojme inž. Skubic in Suša, knjižničar V. Zorman, jezuit Kobi pa še marsikdo. Med temi P. Sušnik, ki se je ogreval za Cervantesovo govorico nič manj nego domala vsi slovenski romanisti: Breznik (prevajalec španskih novel), Sanda (dramski oblikovalec španskih snovi), Leben (najširše in najgloblje), itd. »Zametno« kastiljsko si je osvajal moj pokojni rojak Zbanič-Servus, prof. Terseglav ml. O. Zupančič (odlični prevodnik španskih iger), slovenitelj Kalan in še toliko drugih. Kako je bil portugalski konzul v Ljubljani naš človek (pokojni Strucelj), tako je zastopal Primordiverovo področje naše gore list Hieng.

V falango umskih delavcev, ki seznajajo te kraje za duhovno vrednoto arabsko-romanske zemlje (Nedeljko, Fleré, Sorli, Jehart, Lampe, Dobida, Moder), je že davno vstopil neutrdni prvak naše besede, dr. Alojz Gradnik, krgni sorodnik argentinskemu, torej španskemu pesniku: sin izseljencev, Eduardo A. Dughera v Rosariu, ki v svojih pismih imenuje Gradnika »primo« (bratrance), je v nekem smislu tekmeč ljubljanskemu rojaku F. Ebru, vrtnarju in častilu muz v Salti pod Kordiljerami. V morebitni drugi nakladi Španske lirike naj vplete nekaj vzorcev iz Dugherovih snopcev, kakor je storil v Italijanski liriki za imenjakka Gradeniga.

Okusna izdaja Bibliofilske založbe (Umetnost), opremljena s 15 Mailesevim umestnimi ilustracijami (glej zlasti roke s. 38 in smrt s. 103), zasluži častno mesto sleherne knjižnice. Predočuje pa 10 moških in 1 ženo: Unamuno, Machado (mácho), Jiménez (himénes), Salinas, Diego, García Lorca, Cernuda (sermuda), Jorge Guillén (horhe giljén), Villalón (viljalón), Villanova, Josefina de la Torre — po naše Gradnikova. Izrazite osebnosti, ki vam jih približa Borkov strokovnjaški Uvod. Ob tej razpravi se zaveže, kako visoko se je dvignila razina slovenskih novin, katerih poročevalci morejo — kakor Božidar Borko — neposredno zajemati iz 8 do 12 poročevalcev.

Kólo nam otvarja svetovnoznani modrijan Miguel de Unamuno (1864—1937). Bask po poreku kakor dolga vrsta znamenitih Kastiljcev s sv. Františkom Haverom, apostolom Indije in Nipona, vendar goreč domorodec. Preberimo drobec iz verzov o življenju:

Dež, ki jezero namaka.
V eter vrh planine.
Senca v globeli.
Solze so dež neba
in veter brez slovesa je intenje.
bridkost je senca, ki uteh ne da,
in dež in veter in senca so življenje.

Največ prostora je dobil Antonio Machado (1875—1939), vseučiliški profesor francosčine. Takoj uvodni stih razodevajo mrkega barda:

Dvanajsta odbila je ura... Biló
udarcev dvanajst je z lopato v zemljo.
Rodna pokrajina se neredko zrcali v nje-
govem delu:

Jagnedi bele ceste, jagnedi ob reki,
pena planine,
pred daljino sinjino,
luč dneva, vedrega dneva!
O, španska ti zemlja prelepa!

Se odlomek Izpovedi vere:

Jaz te ustvaril bom, moj Bog,
kot si me ti ustvaril,
in da ti dušo dam, ki si mi dal jo,
te v sebi bom ustvaril. Milostirja
naj reka čista, ki na veke teče,
še v moje srce teče. Bog, osuši
studenec motni vere brez ljubezni!

Prav malo manj od Machada je zastopal panteist Juan Ramón Jiménez. Prečitajte si njegov

APRIL

Ščinkavec na topolu.
— In kaj potem?
Topol na sinjem nebu.
— In kaj potem?
Sinje nebo v vodi.
— In kaj potem?
Voda na mladem listu.
— In kaj potem?
Mladi list na roži.
— In kaj potem?
Roža na mojem srcu.
— In kaj potem?
Moje srce na tvojem srcu.

Mar ne veje iz tega dvogovora narodni duh kot iz Zupančičevega Medveda z medom? Moja, ki se je bavila tudi s čopičem, cenil naš slikar Mušič, večak za španske reči. Opazil je, kako je Gradnik zadel ritem na pr. v Oberonu:

No te he tenido más en mí
que el río tiene al árbol de la orilla;
yo, pasando, me estaba siempre en tu alma;
tú, estando en mi alma siempre, nunca te
venías...

Bastaba un cielo ciego, un pobre viento,
para que desapareciera de mi vida.

O, samo toliko sem te obdržal v sebi,
kot reke val drži vejveje vrbe v bregu;
mimogredot sem dan in noč bil v tvoji duši
in tudi ti si v moji duši bila vedno,
a vendar nisi nikdar moja bila; slepo
nebo zadostovalo je in reven veter,
da si izginila iz mojega življenja.

Poleg ritma je pogodil tudi »španski stik« ali asonanco: ujema se poudarjeni samoglasnik, v izvirniku i, v prelogi e. Tako sozvočje srečujemo že v najstarejših romancah kakor pri najodobnejših modernistih. Asonanca obsega včasih več sto besed! Glede priljubljenosti obeh načinov sem primerjal cvetnik, držel od slovstvenih početkov do 19. stoletja: Mesa y López, Antología de los mejores Poetas Castellanos, Londres, 1912. Tu naštej 65 rimanih in 41 asoniranih primerkov. Tuji prelagatelji asonanc običajno ne upoštevajo: premalo jih čutijo. Nam je moral na pr. šele Korš urediti Turjaško Rozamundo v tem oziru. V pričujoči zbirki tudi niso vse prišle do veljave.

Slikarstvo in glasba sta vplivala na ustvarjanje prof. G. Diega, ki nastopa le z enim primerkom kakor surrealist F. Villalón, G. Guillén in Luis Cernuda. — Med najmlajšimi prvič Federico García Lorca. Ko so si na polotoku levitariji prilastili vlado, je preroko zaslužil: »Razdejanje, kri prihaja na Španijo.« In res, že po prvih mesecih državljanske vojne ga je vihar odnesel, še ne 30 letnega! Nekaj let prej sem se bil že lotil prevajati neke Lorrove ciganske motive, objavljene v portugalščini (= buenosajrskem) dnevniku La Nación. Iz Gradnika si prečitajmo tale zgled:

LOVEC
Smrečje visoko!
Štiri golobice po zraku lete!

Štiri golobice
lete in se vrnejo.
Nosijo rane
njih štiri sence.

Smrečje nizko!
Štiri golobice na zemlji leže!

Ko so izšle Lorrove Poesie v italijanščini (Carlo Bo, Modena 1940), je 3. XI. poročal Meridiano di Roma m. dr.: »Španski poet se je naveličal resničnosti. V odmišljanju svojega duha zagrabil neverjetnost ko lačen deček obložen kruhek.« Da spoznate njegov način, se zatopite v značilno »Vitezovo pesem«.

Josefina de la Torre — s Kanarskih otokov kakor premalo znani romanopisec Benito Pérez Galdós — sodi nič manj ko Gómez de la Serna med »ultraiste«, pokret podoben italijanskemu futurizmu ali nemškemu ekspresionizmu. Največja grška pesnikinja, Sapfo, je mnogo stoletij pred Kristom tožila: Ego de muna kathévdo (jaz pa sama spim), prav tako na glas kriči sodobna Španjolka:

Nočem mrtvih verig,
negibnosti, ki je kriva.
Prosta, prosta, oproščena!
Svoja, edino svoja!

Čisto mladih, ki so jim vzorniki simbolisti Mallarmé, predhodnik nadrealizma Rimbaud, knjižni kubist Apollinaire (= Kostrowsky), v tem zborniku ne najdemo. Vendar že ta enajsterica utegne plodno in izpodobno vplivati na naš naraščaj, si obeta uvodničar.

Ob zaključku bežnega poročila prošim stavca, naj mi ne izpušča španskih naslaskov. Obvezni so kakor v grščini, nič manj ko strefice na čiš. Mi hitro zamerimo, videč v tujem besedilu: Juric, Sustersic, Ata Zuzamaza. Nešpanci greše v tem pogledu na delo, zagrebški leksikon Minerva na pr. je zatajil vsaj štiri petine diakritičnih znamenj, nekatere tudi pričujoči cvetobor.

Dr. A. Debeljak.

DNEVNE VESTI

— **Otvoritev umetnostne razstave treh Venezij.** Iz Benetk poročajo: Dne 27. junija je bila odprta v Benetkah IV. umetnostna razstava treh Venezij. Na pomembni razstavi je zbralo nad 300 likovnih umetnikov okoli 800 umetnin. Otvoritev s svečanostjo so prisostvovali grof Volpi di Misurata, predsednik Biennale, prefekt, nac. svetnik Maraini ter predstavniki oblasti in umetnostnega življenja s področja treh Venezij. Iz Trieste se je udeležilo otvoritve nad 30 umetnikov razstavljalcev. Zbrani odličniki so si ogledovali razstavljene umetnine nad 100 in pol ter so se o njihovi kvaliteti zelo pohvalno izražali.

— **Italijanski novinarji na Čovaskem.** V slovaško prestolnico je prispelo na povabilo slovaške vlade zastopstvo italijanskih novinarjev z nac. svetnikom Gugliemottijem na čelu. V Bratislavi so jih sprejeli zastopniki slovaškega propagandnega urada in drugi predstavniki. Polnoštevilo so bili zbrani zastopniki posameznih slovaških listov.

— **Doživel je častljivo starost 101 leta.** Kakor poročajo iz Forlija, je umrl v naslednji Pieveacquaedotto posestnik Alojz Giotoli. Pokojnik je bil rojen dne 8. aprila 1848 v Forliju. Vse svoje življenje je delal. V zadnjih letih sta mu sicer pričela pešati sluh, pa tudi vid, vendar pa je do zadnjega ohranil svojo duševno bistriino in umsko prožnost. Delovno vztrajnost in telesno trdnost. Zelo rad je pripovedoval o dogodkih, ki so segali v njegova mlada leta.

— **Prihod nemškega poslanika pri Vatikanu.** V četrtke je prispel v Rim novi nemški poslanik pri Vatikanu baron Weizsaecker. Sprejeli so ga uradniki nemškega poslanstva in zastopnik vatikanskega državnega tajništva.

— **Italijanske šole v tujni.** Konec junija lani je delovala v tujini pod nadzorom Glavnega ravnatelstva za Italijane v tujini 95 osnovnih šol s 697 razredi in nad 25.000 učenci. Na novo je bilo odprtih 11 osnovnih šol s 112 razredi in nad 3000 učenci. V srednjih šolah je lani poraslo število dijakov na 4685. Delovali so začele lani trgovska šola in gimnazija v Zagrebu, gimnazija v Dubrovniku in gimnazija v Barceloni. Italijanski kulturni zavodi so priredili 879 tečajev, ki jih je obiskovalo 26.464 oseb. Na inozemskih univerzah je predavalo na lektoratih za italijanščino 211 docentov. Tujim dijakom je bilo odobrenih nad 380 rednih študijskih podpor.

— **Anno mleko je v boju proti peronospori učinkovitejši kakor preparati brez bakra.** V okolici Bologne so preizkusili 47 raznih mešanic preparatov proti peronospori. Poskuse so izvršili v razmerah, ki so bile za razvoj peronospore zelo ugodne, tako da je bila molekna točna ugotovitev učinkovitosti posameznih preparatov. Pokazalo se je ponovno, da je baker v boju proti peronospori nenadomestljiv. Preparati, sestavljeni brez bakra so se izkazali za skoro popolnoma neučinkovite. Boljše se je obneslo apnenno mleko, ki so mu primestali nekaj bakrenega sulfata, pa tudi brez bakrene primesti. Učinkovitost apnenega mleka je bila tem večja, čim več je bilo v njem bakra (od 1 do 8%).

— **Delo državnega filmskega podjetja Luce.** Italijanski filmski zavod Luce je najmodernejši opremljen za snemanje filmov, zvočnih in nemih. Lani je izdelal 100 tednikov s posnetki aktualnih dogodkov v dolžini 220.000 m. Predanskim je dolžina znašala 144.000 m. V tujino je bilo prodanih 2286 kopij in skupni dolžini 779.016 m. Podjetje je lani doseglo 7.695.673 lir dobička. Njegovo premoženje je vredno okoli 50 milijonov lir.

— **Zadružno gibanje v Italiji.** V zadnjih letih se je v Italiji zelo povečalo število konzumnih združenj, ki so se v prejšnji svetovni vojni obnesle in zelo olajšale aprovizacijo in razdeljevanje pridevkov potrošnikom. Konec lanskega leta je bilo v Italiji 11.474 združenj, 2.807 več kakor pred enim letom. Med njimi je bilo 2876 kmetijskih, 2.884 proizvajalnih, 1.455 gradbenih in 1452 kreditnih združenj.

— **Pes rečil potapljačev se stiarke.** V kraju Carpane pri Loreggioli je prala 60-letna gospodinja Antonia Caron ob potoku Musone, ki je zaradi talivov v zadnjem času občutno narasla. Pri pranju ji je padel komad perila v potok, ki ga je odplavila močnejša potočna struja proti drugemu bregu. Caronova si je pomagala na ta način, da je segla po drogih in se nagnila čez nabrežje, da bi z drogom dosegla odplavljeno perilo in ga spravila k sebi. Pri tem pa se je preveč nagnila. Rečica je padla v potok in se je zamažila.

upirala močni struji, ki jo je potegnila proti sredini. Ker ni znala plavati, je pričela klicati na pomoč. Ob nabrežju je bil domači pes volčjak, ki se je poglaval v vodo in pričel tako vztrajno lajati, da je privabil Caroninega sina. Takoj je zaplaval proti potapljači se materi, ki jo je že zagrinjala voda in ki jo je potegnil na kopno. Nedvomno pa bi bila utonila, ko bi ne bil pes volčjak s svojim lajanjem prikladal pomoči.

— **400.000 lir vredno ogrlica je izginila.** Lastnik mehanične delavnice v dreveredu Sabotino v Milanu Luigi Vignano je po končanem delu zaprl svojo obratovalnico in se je podal v bližnji lokal. Ko je odhajal, je pustil na mizi listnico, v kateri je bila zlata ogrlica s prstanom iz platine z velikim draguljem, vredna okoli 400.000 lir. Ko se je vrnil v delavnico, ker se je spomnil na listnico, pa je s presenečenjem opazil, da je ogrlica s prstanom vred izginila. Kvestura razčiščuje zadevo.

— **Novi oratorij mons. L. Perosija.** Agencija »La Correspondenza« poroča, da je sloveti glasbenik mons. Perosi, italijanski akademik, dokončal svoj novi oratorij pod naslovom »Il Nazareno«. V tej svoji največji oratorijski skladbi je pozeval glasbene prvine, ki so v skladu z liturgičnimi obredi na Veliki četrtke, petek in soboto.

— **Orjaška keča zajeta.** Iz Ferrare poročajo: V kraju Salvatica di Bodeno je prevoz preko reke Po, ki služi prometu čez reko. Brod oskrbuje že več let brodar Ivan Casini, ki je te dni ob prevozu opazil, da se približuje čolna orjaška riba. V naslednjem trenutku se je čoln že močno zvalil. Riba se je zaglajala vanj, brodarju na se je ob pomoči nekaterih ribičev posrečilo, da so orjaško kečo zajeli in potegnili na konno. Tehtala je 180 kg.

— **Pesništvo odkljuje.** Kapitanu pilotu Mariu d'Agostiniju iz Nogara pri Udinu je bila podeljena zlata svetinja. V utemeljitvi posmrtnega odkljujevanja se navaja, da je pokojnik hrabro vodil proti sovražni letalski premoči na cirenajskem nebu, dokler ga ni doletela junaška smrt.

— **Poreka vojnega slepa.** V kraju San Trovaso pri Verbaniji sta se poročila vojni ranjenec Giulano Molinari in gđc Elbe Zeni. Porocnemu obredu so prisostvovali Zvezni podtaji, ki je sporečil novoporočencema pozdrav stranke in novarskega Zveznega tajnika, podpredsednik pokrajinske sekcije volnih ranjencev, ki jima je izrazil voščila Karla Delcroixa ter vseh italijanskih volnih ranjencev. In drugi predstavniki s polkovnikom Odassom, ki je bil nevelik mladega ženina na grško-albanskem bojišču.

— **Ovca ubila petletno deklico.** Kakor poročajo iz Forlija se je petletna Ivanka Gasparini iz frakcije Montevole di Montiano igrala z drugimi otroci, ko se je nenadoma zagrnjala vanjo domača ovca s takšno silo, da je nevarno dekletce obžalo s smrtnimi poškodbami. Kmalu zatem je umrla v bližnji bolnišnici.

— **Italijanski umetnostni kritik predava v Zagrebu.** V dvorani »Evrope« je predaval odlični italijanski umetnostni kritik prof. Luigi Scarpa na pobudo italijanskega kulturnega zavoda »Giotoli« freškab v asiški bolnišnici. Svoja izvajanja je poudaril z lepimi projekcijskimi posnetki.

— **Nad 500 milijonov lir vredni prideli.** ki volnih vrhov. Iz Pima poročajo, da obsegajo letos volni vrhovi površino 50 milijonov kvadratnih metrov. Letna proizvodnja presega vrednost 500 milijonov lir. Vseh kuncerejskih vragov je 42.000 kuncerov na 40.750. Obote v okviru občude O. N. D. Letna vzreja kunccev odgovarja tretjini celotne italijanske vzreje.

— **Nesreče.** V ljubljansko bošnišnico so se zatekli zdraviti naslednji ponesrečenci: Marian Zorman, netletni sin uradnika iz Ljubljane, je tri dni padel ter si zlomil levo nogo. — Cveta Seme, 5-letna hči posestnika iz Zalne si je pri padcu zlomila levo nogo. — Petru Volkinu, 49-letnemu delavcu iz Ljubljane, je padel tram na levo nogo in mu ni zlomil. — Andrej Novak, 52-letni zasebnik iz Ljubljane si je pri padcu z voza zlomil desno nogo. — Tože Globokar, 20-letni sin posestnice iz Zagradca, se je pri padcu s črešnje pobil na glavi. — Fr. Mavec, 65-letni upokojeni železničar iz Ljubljane, si je pri padcu s stola zlomil levo nogo. — Terezija Papež, 56-letna posestnica iz Zagradca, je padla s črešnje in si zlomila levo.

SLUTNJA

— Kadar preidem k nevesti, me boža po licih. Kaj je to mogoče vaja za poznejše klofute?

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA
Fosco Giachetti in Laura Solari v njunem najnovejšem filmu pretresljive vsebine
Živa slika
Film je bil sneman tudi v Triestu
Drugi soigralci: Camillo Pilotto, Lauro Gazzolo
Poleg se dokumentarji: STRAZA NA NEBU
Radi velike dolžine filma predstave ob 14., 16.15 in 18.30

KINO MATICA
Priljubljena Marinka Röck v duhoviti komediji iz avstrijskega dvora. Petje, ples, sijajna glasba
Ples na dvoru
Soigralci: Wolf Albach Rettl, Lucie Englisch
Predstave ob: 15., 17. in 19.15 uri

KINO UNION
Z ozirom na veliko zanimanje, ki ga je vzbudil pri prvem predvajanju, ponovno prikazujemo film po Puškinovem romanu
Dvboj
V glavnih vlogah: Assia Noris, Fosco Giachetti
Predstave: ob 15.30, 17.30 in 19.30

IZ LJUBLJANE

— **Iz Zadnja pot Otmarija Friča.** Včeraj smo se poslovili od Otmarija Friča; pogreb je pokazal, da je imel Frič mnogo prijateljev — ne le med poklicnimi tovariši in sportniki, temveč tudi med meščani. Mnogi so ga vzljubili zaradi njegovega vedrega značaja, številne znanke si je pridobil tudi v dolgih letih novinarskega dela in vsi so ga spoštovali. Pogreba so se udeležili številni ljubljanski novinarji na čelu z zastopniki Novinarskega društva. Z Zal se je razvil zelo lep žalni sprevod. Preden je pokojnik nastopil svojo zadnjo pot z Zal, so pevci pomnožnega Trnovskega kvinteta zapeli pred molitnico žalostinko »Človek, glej«. Zbor je tudi zapel v pokopališki cerkvi »Usliši nas« in končno še ob grobu na novem delu pokopališča »Vigred se povrne«. Slovo pri grobu je bilo tiho; dolgo je pa padalo cvetje in prst na krsto.

— **Iz Lepo vreme na praznik, danes pa...** Včeraj smo se po dolgem času veselili lepega vremena; zdaj so redki dnevi, da bi sonce sijalo ves dan. Motili so se pa tišči, ki so včeraj mislili, da je zdaj konec deževja. Bilo je soprojno in nebo je bilo tu in tam zamreženo s tankimi, visokimi oblaki, cirk, ki napovedujejo poslabšanje. Tudi zračni tlak je včeraj popoldne popušal. Kopalci so izkoristili lepo vreme in kopališča so bila zelo dobro zasedena. Ponoči se je zopet pooblačilo in davi je začelo pošteno titi. Najbolj je deževalo ob 6. — Maksimalna temperatura je včeraj dosegla 24,6°. Zdelo se je, da je bilo topleje, ker je bilo popoldne soprojno. Minimalna temperatura je znašala davi 12,1°. Zračni tlak je ponoči zopet narasčal, zato upamo, da se bo sonce kmalu pokazalo.

— **Iz Nova hiša ob Celovški cesti.** Na levi strani dolge Celovške ceste, v Šiški, zidajo novo trnadostropno stanovanjsko hišo. Nova stavba je že v surovem stanju pod streho, in stoji v ravni črti tesno ob obstoječih trnadostropnicah. De'a lepo napredujejo in bo nova hiša v kratkih dognjena.

— **Iz Popravilno cestišče.** Cestišče Igriske ulice na odseku med Gregorčičevo in Erjavčovo cesto je bilo prejšnja leta lepo urejeno in katranizirano. Na tem delu ulice sta na obeh straneh tudi asfaltirana hodnika, obrobljena s kamnitimi robniki in speljana je tudi kanalizacija. Pred kratkim so cestišče, ki se je časa ob občutno obrabilo — naredile so se mnoge kotanje, popravili kotanje so zalili z zmesjo asfata in gramozu. Sedaj je cestišče spet gladko. Ostali del Igriske ulice se ni urejen in ima samo desni pločnik ter ozko cestišče, ker je še nekaj starih stavb, ki bodo nekoč odstranjene.

— **Iz Ravnateljstvo I. moške real. gimn.** zije v Ljubljani javlja, da se s 1. julijem preseli v lastno šolsko poslopje v Vegovi ulici 4. Od tega dne se bodo vsi izpiti in vse šolske delo opravljali tam. Vsi razglašeni ravnateljstva bodo nabili na glavni deski v avli ali pa pred ravnateljstvo pisarno.

— **Iz Sprejem v 1. razred drž. vadicne.** Ravnateljstvo drž. učiteljske v Ljubljani poroča staršem, ki so priglasili svoje otroke za sprejem v 1. razred tukajšnje deske in dekliske vadicne, da bo zdravniški pregled v Higijenskem zavodu (prej Šolska poliklinika). Askerčeva cesta, v mesecu juliju, in sicer za dečke 5. julija in za deklice 6. julija, obakrat od 8. ure dalje. Starši, ki želijo svoje otroke še prijaviti za sprejem v 1. razred tukajšnje vadicne, naj to store 2. julija dopoldne v pisarni učiteljske. Ravnateljstvo pripominja, da je dečkov že dovolj prijavljenih, pač pa je prostih še nekaj mest za deklice.

— **Iz Najnovejša dela.** ki jih je mladi slikar Milos Sustersic postavil na ogled v izložbo Kosovega salona v prehodu nebotičnice, so bila zelo ugodno ocenjena. Uspehi motivi iz Velikih Lašč in drugih krajev Dolenjske so vzbudili splošno pozornost. Občinstvo opozarjamo, da bodo najnovejša Sustersičeva oja razstavljena le kratko dobo.

— **Iz Požar v Gradšču.** V nekem stanovanju v Gradšču št. 11 v prvem nadstropju je včeraj okoli 10. dopoldne izbruhnil požar. Na pomoč so poklicali policne gasilce, ki jim na ognja ni bilo treba gasiti, ker so ga bili pogasili že pri domačih sami.

— **Iz Obvezno cepjenje proti tifusu je v Ljubljani končano in se selaj nadaljuje od daja zaščitnih tablet proti tifusu vsem drugim, ki se še žele cepiti proti tifusu.** Kakor smo že objavili, deli mestni fizikat te tablete brezplačno od ponedeljka 28. t. m. do ponedeljka 12. julija vsak dan od 8. do 9. ure v mestni ambulanci v pritličju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10. V časnih je mestni fizikat že večkrat priporočil in poudarjal veliko važnost tega cepjenja, ter zato tudi upravičeno upa, da bo

Ljubljansko prebivalstvo v velikem številu prišlo po zaščitne tablete zoper tifus in s tem zavarovalo svoje zdravje pred to nevarno boleznijo.

— **Iz Žegosa—Maj gospodar obveščata svoje člane,** da bo organizacija razdelila ta teden v sredo, četrtke in petek dopoldne in popoldne samo nakazila za junjski obrok krmil. Vrstni red je: sredo, 30. junija, dopoldne črke A, B, C, D. popoldne E, F, G, H, I, J. četrtke, 1. julija, dopoldne črke K, L, M, N. popoldne O, P, R; petek, 2. julija, dopoldne črke S, S, T, U. popoldne V, Z, Z. Kdor zamudi, mu zapade junjski obrok krmil. Blago samo se bo delilo šele s 5. julijem po že določenem redu, ki je objavljen v oknu društvenega lokala. Zaradi izrednega izdajanja nakazil odpade ta petek sprejem volne in kož ter vsa ostala prodaja.

— **Iz Peta sklepna produkcija Glasbene akademije** ima na sporedu recitacije gojencev oddelka za igralsko umetnost. Spored obsega pesmi namode pesnika Prešerna in odlomke iz klasičnih dram. Nastop bo v sredo, 30. junija, v mali filharmonični dvorani. Sporedi bodo napredaj v knjižarni Glasbene Matice po 3 in 1 liro.

— **Iz Na soli Glasbene Matice** se bo začel poletniški tečaj v četrtke, 1. julija. Poučevali se bodo: klavir, violina in razni orkestralni instrumenti. Tečaj bo trajal ves julij in avgust. Sprejemajo se dosedanjí gojenci šole Glasbene Matice, pa tudi novci, ki se obvežejo, da bodo obiskovali pouk tudi v šolskem letu 1943-44, ki bo začel 1. septembra. Vsi gojenci naj se zbere v četrtke, 1. julija, ob 10.30 v Hubadovi pevski dvorani, da zvedo natančen urnik. Prijave sprejema in daje podrobna pojasnila pisarna Glasbene Matice.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 30. junija, ob 18.30: Stari in mladi. Red Sreda. Četrtke, 1. julija, ob 18.30: Skupno življenje. Red A.

OPERA

Sreda, 30. junija: Zaprtje. Četrtke, 1. julija, ob 18: T'ha voda. Opereta. Red Četrtke.

Radio Ljubljana

SREDA, 30. JUNIJA 1943-XXI

12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Lohka glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.12: Orkester vodi dirigent Petralia. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Mali orkester vodi dirigent Stane Lesjak. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 17.15: Koncert klasičnega tria. 17.35: Koncert pianista Richarda. 19.00: »Govorimo italijansko«; poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. 20.20: Pisana glasba. 20.50: Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer — 1. violina, A. Dermeij — 2. violina, V. Sustersic — viola, A. Sedlbauer — čelo). 21.30: Predavanje v slovenščini. 21.45: Operna glasba na ploščah. 22.15: Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza. 22.45: Poročila v italijanščini.

CETRTEK, 1. JULIJA 1943-XXI

7.30: Operetna glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 12.45: Napoved časa. — Poročila v slovenščini. 12.45: Napoved časa. — Poročila v slovenščini. 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.25: Praznični: Nemčije — italijanska glasba. — Klasični orkester vodi dirigent Manno. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijaneec. — Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 17.15: Orkester vodi dirigent Angelini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični

Razlaga zanimivih običajev o kresu

Iz razprave Fr. Kotnika „Blagoslov zelišč in čar kresnic“ v „Etnologu“

Ljubljana, 30. junija. V enem prejšnjih člankov smo omenili nekaj kresnih običajev. Opozorili smo na tehno razpravo v XV. knjigi »Etnologa«, Blagoslov zelišč in čar kresnic (Fr. Kotnik). To poročilo je treba še izpopolniti z razlago pisca nekaterih kresnih običajev. Pisec pravi, da se je »o naših običajih s kresnicami ohranilo toliko raznovrstnega, narodnega blaga«, da je treba vsaj glavne stvari spraviti v kategorije. Toda potreba ni bilo raziskati vsakega običaja posebej, da bi se lahko dokopali do zadovoljivih zaključkov. To delo še čaka raziskovalce.

Skakanje čez kres

Povsod, kjer kurijo pri nas kresove, je navada, da skačejo čez ogenj. Temu zdaj več skoraj nihče ne pripisuje kakšnega posebnega pomena, kaj šele, da bi kdo pomislil, da se v tem skriva ostanek čaranja v davnini. Pisci omenjene razprave se zdi zelo star običaj, ki se je ohranil v Prekmurju; na kres mečejo šopke iz vrata habata in kresnic, pa skačejo čez ogenj ter se tolčejo, da bi bili urnejši. Posebno značilen je pa običaj, da ženske segrevajo vence ali šopke kresnih rastlin ter sedajo na nje — da bi lažje rodile. To je ostanek davnega čaranja. Razen tega ženske tudi skačejo opasane s konopljinim pasom čez kres. Če se kateri odveže pas, pomeni to, da bo rodila nezakonsko dete. V Radslavcih pa skačejo dekleta čez kres z vršicami; katero deklo dobro skoči, se bo omožilo še pred letom, tisto pa, ki ne more, bo rodilo nezakonskega otroka. Pasu so že v davnini pripisovali poseben pomen. Veljal je za prisposobo ženske nedolžnosti in odvežoval ga je nevesti šele ženini, njen mož. Zato tudi ni brez pomena, da nosi nevesta na naših ženitovanjih pas. Če se dekletu, ko skoči čez kres, razveže pas, pomeni, da bo rodila nezakonskega otroka — pas se ji je odvezal pregodaj.

Zaščita živine pred čarovnicami

Raziskovalec razlaga drug običaj, ki se je precej dobro ohranil v stari obliki, namreč, da v Prevorju, kraju, ki je odmaknjen od prometa, na kresni večer priženje živino pred mrakom s paše in jo zaščiti s tem, da živalim okrase glave z gozdno kresnico (aruncus silvester). To rastlino imenujejo tam coprnica. Prav tako zavarujejo s to rastlino hlev. Pisec pravi, da so v starem Rimu obhajali 21. aprila Parilije — Parilije. Parilije izvirajo iz glagola pario, »quod pro partu pecoris sacra fierant«; stari rimski praznik delno spominja na naše običaje in kresove o veliki noči in kresu. Razlikovati je treba dvojno praznovanje: javno, ki ga je prirejala država ali občina, in zasebno, ki so ga prirejale posamezna gospodarstva na deželi. Ovidij je opisal ta praznik v Fastih. Pri opisu praznovanja na kmetih pravi, da so oviželi hlev okrasili z zelenimi vejami. Razen tega so obesili še velik venec na vrata. Ko se je zmracilo, so zakurili ogenj iz slame in skuzi so gonili ovce in pri tem so kadili z žveplom. Prej so pomislili tla z lovornjem in jih poškopili z vodo. Na presojljivem oltarju ali na ognjišču so sežgali lovornjeve, oljne, smrne in druge vejice. Hkrati je nastir daroval boginji naše Pales v kosarici kolačke iz prosene moke in mleka ter je v trikrat ponovljeni molitvi prosil boginjo, naj odvrne od ovčjih staj vse sile, ki povzročajo bolezen, naj da obilno pašo, živalim polna vimena in obilen zarod. Po molitvi si je umil roke z večerno roso. Končno so se zbrali pastirji napili mleka in mošta. Ljudje so pa začeli skakati čez ogenj, zažgano slamo in seno. Ogenj so zakurili s pomočjo dveh kamnov, ki so jih kresali. — Na rimske običaje spominjajo še drugi naši kresni običaji. Tako so Rimljani sežigali, kakor rečeno, različne vejice, v Prekmurju pa mečejo šopke iz habata, vrata in kresnic v kres, a na Stajerskem mečejo žene omeje v ogenj. Tudi pri nas so ljudje nekdanj gonili živino, in sicer govedo, čez kres kakor Rimljani ovce.

Očiščevanje v ognju

V tem, da so ljudje skakali čez kres in gonili čez živino, se skriva prastaro očiščenje v ognju. Z ognjem so se očistili že v stari Indiji mnogo prejkakor v starem Rimu. Živino so očistili v ognju zlasti, ko je izbruhnila živinska kuga. Tudi pri nas so si roke po obredu očiščenja umivali v rosi. Zapisovalec ljudskih običajev je zapisal: »Na binkoštno nedeljo je dobro, če se umijes pred sončnim vzhodom z roso, ki je na pšenici; ni se potem bati sončnih peg — če jih pa imaš, jih gotovo izgubiš.« (Skanišnje pri Dobjem.) Kotnik omenja, kaj pravi o očiščenju tujcev na vzhodu S. Trojanovič v razpravi »Vatra u običajima i životu srpskoga naroda«: »Grški cesar Justinijan je 568 poslal Zemar-

ha za odposlanca na dvor turškega kneza na Zlatem brdu Ektata v Aziji. Zemarh je na kratko opisal ceremonije ob svojem sprejemu grških spremljevalcev. Slovensko so jih pričakovali in po svojem običaju: lupše u bubnjeve, zvoniše i vatrom razgonišše sve moguće zle duhove s poslanika, pratinje i njihova prilaga i tek ih potom primise, pošto prodjoše kroz čistilišta.« Ko je bil knez Mihajlo Černigorski odposlan k Tatarom, se Rusi niso hoteli podvreči obredu očiščenja ter iti skozi ogenj, pa so jih Tataři pobili.

Čaranje z bezgom

Običaj, ki pri njem uporabljajo bezeg, se je ohranil na Koroskem v Podjuni, Rožu in Zelezni Kapli. Tam otresajo dekleta bezeg in pojo: Bez beza, dia moža! Dekle pa, ki to počneja, mora biti oblečeno le v sraklo. Z bezgom govori kakor s človekom ali duhom. V starih časih so namreč verovali, da prebiva v drevesu drevesni duh. V davnini so v bezgu častili človeku prijaznega duha plodovitosti in ga ogovarjali s čarovnimi obredi. Bezeg je bil kot plodonski simbol v ljudski erotiki velikega pomena. Kotnik omenja, da so na Turinškem zatikali bezgove veje ob binkoštnih nečistim dekletom za okno. V davnini je bila deklica pri obredu pod bezgom povsem naga, v novejšem času je pa oblečena vsaj v sraklo. Pisec pravi, da je o nagoi mnogo teorij in po eni »golota povzroči, da se obleka v kulturnem delanju ne tabuira, ker s tem je za vsakdanjo rabo nesposobna. Golota, da povzroči tudi večji plodovitni čar — v tem primeru z dotikanjem z bezgovcem, ki je v njem skrit plodonski duh«.

Zakaj nastiljajo s praproto

Omenili smo, da v nekaterih krajih nastiljajo s praproto po tleh v hišah, v ve-

ži in izbi. Tu in tam trosijo praproto in razne kresnice tudi pred hišo. Po ljudski razlagi trosijo to stelo, da bi Janez Kresnik dobro počival, ker prihaja v kresni prenočevati k ljudem. Kotnik pravi, da se nehoti spomnimo na podoben običaj o božiču, ko nastiljajo tla v sobah s slamo ali jo pa polagajo pod mizo ali namizni prt. O božiču pač ni svežih rastlin, zato trosijo slamo in ker ljudje razlagajo, da to spominja na slamo v betlehemskem hlevu, se je običaj ohranil do dandanes. V resnici sta si pa običaja tako sorodna in izvirata iz davnine, ker je o božiču zimski solsticij, o kresu na letni solsticij, in mnogi običaji so prehajali, n. pr. umivanje z vodo o kresu in božiču, od tega časa na drugega ter bili povezani med seboj. — Običaj nastiljanja so razlagali kot krščanskega, vendar je starejši, kakor pravi Kotnik. Omenja poročilo Herodota o Perzijcih in Skitih, da so polagali meso na posebno pripravljeno daritveno nasteljo iz mehke trave, ki naj bi na njo sedeli tudi bogovi. Stari Indci so tudi darovali bogovom jedila na daritveni nastelji »barhis«, ki je bila iz sveže pokošene trave. Barhis je sorodna z »blazinco«, kar pomeni s perjem nadevano odejo, staronemško bolstru. Ljudje so v starih časih sedeli na nastelji, pa tudi bogovi, ko so jih povabili, da bi sprejeli človeške jedi. Zato je tudi pomembno, da so Grki trosili najprej Hestiji, pozneje pa tudi drugim bogovom zelišča na oltar. Rimljani pa so devali na oltar rušo; to je bila praznična daritvena nastelja. Božična slama bi bila po tem takem ostanek te nastelje. Kotnik opozarja tudi, da pri nas imenujejo nekatere rastline stela, n. pr. v Beli Krajini praproto. — Tako bi bilo torej pojasnjeno, kako se je razvil običaj nastiljanja s praproto ali drugimi rastlinami in spoznamo, da je silno star.

Švica bo gradila nove elektrarne

Z gradnjo velikih elektrarn bo morala počakati do konca vojne

Na letošnjem mednarodnem velesejnu v Baslu je vzbujala posebno pozornost razstava švicarskih elektrarn. Pomisliti moramo, da izvezimo vodne sile Švice nima omeje vrednih sirovin, čeprav je močno industrializirana. Lastne vodne sile je začela Švica v veliki meri izkoriščati šele med prvo svetovno vojno, ko ji je primanjlovala premoaga. Potem se je elektrifikacija Švice naglo nadaljevala. Dočim je znašala l. 1912 proizvodnja električne energije v Švici komaj 500 milijonov kWh, se je med prvo svetovno vojno že podvektorila, zdaj pa znaša že blizu 8 milijard kWh, torej 16krat toliko kakor l. 1912.

Tudi sedanja svetovna vojna je dala izkoriščanju vodnih sil v Švici nove pobude. V mirnem času je uparjala Švica letno 3,7 milijonna ton premoaga iz inozemstva, lani pa je znašal uvoz samo 1,9 milijona ton. Posledica tega je bilo občutno pomanjkanje energije. Zato je zvezni svet sprejel v svoj gradbeni načrt tudi gradnjo novih elektrarn v vrednosti 405 milijonov frankov. V nasprotju s prvo svetovno vojno so zdaj skoraj vse švicarske železnice elektrificirane. V zadnjih treh letih in pol je bilo elektrificiranih še 100 kilometrov železnice, tako da je zdaj elektrificiranih že 95%.

Zdaj je obrnjen pozornost švicarske javnosti na gradnjo novih elektrarn. Od začetka sedanje svetovne vojne so bile zgrajene že tri. Ker ima Švica v izobilju poletne energije, na drugi strani pa trpi občutno pomanjkanje na zimski, je prišlo na ometi ali pa povsem ukiniti električno segrevanje stanovanj in lokalov čez zimo. Zdaj proučujejo vprašanje, ali ne bo mogoče po popolni izbiri vodnih sil premog sploh opustiti kot kurivo po stanovanjih in pisarnah ter ga uporabljati samo še v industriji. Če bi hotela doseči ta cilj, bo morala imeti Švica na razpolago še 20 milijard kilovatnih ur. Toda po načelih bi mogla dobiti iz novih elektrarn letno največ še 13 milijard kWh. Po sedanjem stanju tehnike Švica ne more opustiti uvoza črne premoage. Odprto ostane vprašanje, ali bo to morda mogoče pozneje, ko se bo tehnika še izpopolnila. Gospodarsko še neizkoriščanih vodnih sil ima Švica na razpolago okrog 72 milijard kWh ali 10krat toliko, kolikor jih že izkorišča.

Sedanje pokolenje se mora zadovoljiti z načrtom, ki sam po sebi ni posebno obsežen. Na 10 let preračunani načrt grad-

nje elektrarn obsega v celoti deset, in sicer jih nameravajo zgraditi pet od Reni med Bodenskim jezerom in Baslom, tri pa ob gornjem toku Rhone. Poleg tega ima pa Švica v načrtu še več velikih jezerov in umetnih jezer, iz katerih bi črpale vodo velike elektrarne. Gradbeni stroški bi znašali 600 milijonov frankov. Med drugim namerava zgraditi Švica veliko elektrarno z močnim jezerom pri Andermattu, ki bi bila poleg one v Colorado-River in Dnieprostroja največja na svetu.

Zdravila iz živalskega kraljestva

Uporaba zdravil iz živalskega kraljestva sega daleč nazaj v zgodovino človeštva. Najbolj so ljudje zaupali živalski masločki kot zdravilu proti raznim boleznim. Živalsko masločko so se mazali in masirali. Zdravilnim zdravilom pretežno velja ljudje ne veruje več. Med 30 letno vojno so pa poznali približno še 190 različnih zdravil iz živalskega kraljestva. Najpomembnejše vlogi v primitivnem zdravstvu starih časov je igrala žaba. Njo so uporabljali proti mnogim boleznim. Če so človeka boleli zobne, si je moral preskrbeti več žab in jih skuhati v olju, potem pa namazati z njim boleči zob in ga tako dolgo masirati, da se je začel mlatiti. Čim je bil zob omlajen, si ga je lahko človek sam iztrgal. Ta način lečenja zob pa ni bil posebno priljubljen, ker je bil združen s hudimi bolečinami. Zabele so uporabljali tudi pri omedlevici. Če je človek omedlel, so mu privežali žabo na telo. Proti pegam so pa uporabljali žabja jajca.

Priljubljeno in zelo razširjeno zdravilo so bile krasčate. Na odprto rano so polagali krasčate, proti kačjemu strupu pa na soncu posušene krasčate. Opeklino so zdra-

V nekem kraju severne Italije: prebivalstvo je priredilo svečan sprejem vojakom polka »Cuneo«, ki se je vrnil z ruskega bojišča

vili s prednjimi deli krasčate. Če čita človek te recepte, mora pomisliti, da so uporabljali ljudje okrog leta 1810. Krasčati prašek in razne druge preparate zmanjše in notranje.

V starih časih so igrali v zdravstvu zelo važno vlogo tudi kače. Naši predniki so pa morali imeti presneto zdrave živce, kajti če je hotela žena pospešiti porod, je morala nesciti na trebuhu modrasovo kožo. Prav tako čuden je tudi recept zdravljenja bolnega očesa, ki je bilo treba položiti

nanj desno oko žive kače. Že v čisto tehničnem pogledu ta način zdravljenja ni bil lahek.

Želva je v vseh jezikih simbol odpornosti in počasnosti. Italijani pravijo o počasnem dekletu, da hodi kakor želva. Tudi s kuščarjem ponekod primerjajo ljudi odnosedno počedne njihove lastnosti. Urmemu dekletu pravijo Italijani luertolina ali luertoleta. Španci pa se originalneje, da je sestavljeno iz samih kuščarjevih repčkov.

Otok mrtvih v Venezii

Venezia ima pokopališče na otoku San Michele

Venezia je mesto protislavij. Dočim so Markov trg, Canale Grande ter vsi slikoviti kotički med tesno skupaj stojičimi hišami polni življenja, želja, nad in razočaranja, je nanizana okrog mesta vrsta otočkov, kjer kraljujejo molk, mir in samotnost. Med temi otočki je tudi San Michele, podoben iz morske pene porojenemu biseru sredi lagun in na tem otočku ima Venezia svoje pokopališče. V senc vitkih dreves se vrste tu grob za grobom, križ za križem, spomenik za spomenikom, celo morje žalosti in morju. Že več stoletij snivajo tu pokolenja Venežanov svoj večni sen.

Teško si je misliti kaj bolj ganljivega in pretresljivega kakor to osamljeno pokopališče na morju. V tem mestu smrti ugasne vsaka želja in utihne vsako hre-

penenje. Tu je konec sveta, čas je tu ustavil svojo pot. Samo molk, neskončen molk kraljuje tu, zaspana večnost, mir in tišina. V gondolah vozijo pokojnike k večnemu počitku in v gondolah prihajajo na otok tudi njihovi svojci, prijatelji in znanci, da jih sprejmejo k večnemu počitku. Zato pa se lepo vidijo hiše v mestu, motorni čolni drse po kanalih, tu pa tam se zasliši klic gondoljerja ali glasen ženski smeh.

Tam na oni strani leži Venezia, polna življenja, dela in veselja, ta prekrasna simfonija kamenja, kupol, zvonikov, stolpov in stolpčev. Tu na San Michele pa kraljuje samo tišina in večnost. Kako krutiče protislavije. Res je: življenje in smrt spoznamo šele, če ju motrimo skozi prizmo takih protislavij.

Italijanska umetnostna razstava v Budimpešti

V vojni službi stoječi italijanski umetniki so razstavili svoja dela že v Rimu, Berlinu in na Dunaju. Zdaj jih pa razstavljajo v Budimpešti. Razstava obsega 424 slik in skulptur. Za njo je vladalo v madžarski prestolici veliko zanimanje. Svečani otvoritvi so prisostvovali mnogi dostojanstveniki, med njimi ministrski predsednik grof Kallay, ministri Szynyi-Mersa in Antal, predsednik parlamenta pl. Tassadi-Nagy ter poslanci Italije, Nemčije, Finske in Bolgarije. Otvoritvene besede je govoril umetniški vodja razstave Antonio Morera. Nagovoru italijanskega poslanika in stalnega namestnika vojnega ministra je sledil ogled razstave, ki bo zaključena 30. t. m.

Gradbena delavnost v Bolgariji

Tudi letos v Bolgariji mnogo zidajo in grade. Med drugim nameravajo v Bolgariji letos zgraditi 12 novih železniških prog v skupni dolžini 484 km. Gre v prvi vrsti za nove železniške zveze v Makedoniji in Traciji, ki naj bi bile zgrajene do konca tekočega leta. Pri gradnji bo zaposlenih 27.100 delavcev. Dnevno bodo porabili 18 vagonov železa, lesa in cementa. Vse ta gradbeni material je že na razpolago. Za zboljšanje starih in gradnjo novih cest je pripravila letos Bolgarija dve milijardi levov. Pri cestnih delih bo zaposlenih 40.000 delavcev. Pripravlajo se tudi nekatera osuševalna dela zlasti pri Videnu, kjer bo pridobljenih 6600 ha rodovitne zemlje in Svistovu, kjer bo pridobljenih 9000 ha zemlje. V okolici Bitolja so se pričela velika regulacijska dela, da se prepreči

vsakoletne poplave. Stroški bodo znašali 150 milijonov levov. Poleg tega bo zgrajenih več novih vodovodov za preskrbo prebivalstva mest in vasi z dobro pitno vodo. V nekaterih dolinah bodo zgrajeni jezovi.

Kulturno sodelovanje med Slovaško in Bolgarijo

V Bratislavi je bila nehalno ratificirana bolgarsko-slovaška kulturna pogodba. Pogodba bo omogočila dalekosežno poglabitev kulturnih stikov med obema državama. Slovaška vlada bo skrbela za to, da se bo poučevala na bratislavski univerzi v okviru slovaške filologije bolgarsčina in bolgarska literatura. Bolgarska vlada bo pa skrbela za pouk slovaščine in slovaške literature na univerzi v Sofiji. Obe vladi ustanovita na univerzah doktorate za slovaščino in bolgarsčino. Vse bolgarske znanstvene ustanove bodo izmenjevale svoje izkušnje in dognanja s slovaškimi. Vse to delo bo vodila in nadzorovala posebna kulturna komisija.

Mednarodni veterinarski kongres

V sredo, 23. t. m., se je pričel v Bratislavi mednarodni veterinarski kongres, ki bo trajal 8 do 10 dni. Prisostvujejo mu poleg slovaških nemški, madžarski, bolgarski, rumunski in hrvaški delegati ter zastopnik nemške vojaške uprave v Srbiji. Na dnevnem redu je zlasti vprašanje zatiranja živinskih kužnih bolezni in dolocitev enotnih smernic za to važno delo. Tako naj bi se pospeševala živinoreja ter poživila prodaja mesa iz držav jugovzhodne Evrope v Nemčijo.

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

Prav nič se ne slepim zastran tega, kakšen je bil moj značaj, ko sem prvič srečal Audreyo Blakovo. Narava mi je bila dala dušo zveri, in okoliščine so bile dopolnile delo narave. Ljubil sem potovanja in sem si jih tudi lahko privoščil, ker sem bil premožen. Od trenutka, ko sem postal polnoleten in sem lahko odvezal varuhe vseh nadlog z upravljanjem mojega imetja, sem se zaviljaval v lagodnost kakor v udobno haljo. Valjal sem se po svoji sebičnosti kakor prasce po blatu. In če sem imel med enainvajsetim in petindvajsetim rojstnim dnem le eno misel, ki ni bila sebična, moram vsekakor reči, da me pušča v tej zadevi spomin na cedilu.

Nekako na vrhuncu tega razdobja sem se zaročil z Audreyo. Zdaj, ko jo bolje razumem in nepripradno vidim samega sebe v tistih dneh, šele lahko presodim, kako nepopisno žaljiv sem moral biti. Moja ljubezen je bila iskrena, a mojemu nastopu to ni jemalo njegovega neznoznega zavetniškega značaja. Bil sem kakor kralj Kofetua, in dasi nisem z njegovimi besedami govoril: »Ta beračica bo moja

kraljica,« sem vendar jasno kazal, da tako mislim in čutim.

Audrey je bila hči nekega slikarja, zanemarljivega in dokaj nepriporočljivega človeka, s katerim sem se bil seznanil v nekem bohemskem klubu. Preživljal se je s tem, da je kdaj pa kdaj naslikal kak portret ali ilustracijo za kako revijo, največ pa z reklamnimi risbami. Lastnik patenta za neko otroško hranilo, ki ni bil zadovoljen s tem, da je pisal na zavojčkih svojega proizvoda in v časopisnih oglaših: »Bebica joče, ker bi rada hranilne moke X«, je bil začutil potrebo, pripraviti občinstvo s pomočjo umetnosti, in gospod Blake je dobil naročilo, naj napravi ustrezno sliko. Mnogo dobrih primerkov njegovega dela na tem področju lahko še dandanes vidijo na zadnjih straneh ilustriranih mesečnikov.

S takimi sredstvi si človek sicer lahko zasluži toliko, da živi, a jasno je, da bo z veseljem zajahal bogatega zeta, ako mu je usoda naklonila zalo hčer. In tako je gospod Blake zajahal mene. To je bilo eno njegovih poslednjih dejanj na zemlji; kajti teden dni po tem, ko je, kakor zdaj upravičeno mislim, prisilil Audreyo, da me je sprejela za ženina, je umrl za pljučnico.

Njegova smrt je imela razne posledice. Povzročila je odločitev poroke; moje zavetniško nastopanje je poglajala v vrhuncu, kajti izginjenje nevestinega hranitelja je bilo izbrisalo edini razložek, ki je še utegnil obstajati med menoj in napuhnjanim kraljem Kofetuo; Audreyi pa je dala mnogo večjo prostost, nego sem kdaj mislil, da sem zmogel ljubiti.

v neodvisni izbiri tovariša za življenje, nego jo je imela dotlej.

Prav o tej izpremembi položaja sem se moral kmalu prepričati. Do tistega trenutka nisem bil niti pomislil na to; nekega večera pa mi je odprlo oči njegovo pismo, ki so mi ga prinesli v klub, med tem ko sem srebal črno kavo in premišljeval o dobrotah življenja na tem najboljšem iz vseh mogočih svetov.

Pismo je bilo kratko in brez ovinkov. Audrey se je bila tisto jutro poročila.

Če bi rekel, da je pomenil ta trenutek obrat v mojem življenju, bi povedal vse premalo. Mirno lahko zapišem, da je vplival name kakor vzbul dinamita. V nekem pogledu me je tudi res ubil. Moj dotedanji jaz je tisti večer umrl, in mislim, da je le malokdo jokal za njim. Kakršen koli sem zdaj, vsekakor nisem več samozadovoljen opazovalec vnanjih dogodkov, kakor do tistega večera.

Zmečkal sem pismo v roki in nekaj časa spreostrel v papir. Ves npravnstveni svinjak okrog mene se je podiral, in bridka resnica, da za denar ne moreš vsega kupiti, niti na najboljšem mogočem svetu ne, mi je gledala iz oči v oči.

Spominjam se, da je, ko sem tako sedel, ves skrušen od dobljenega udarca, prišel k meni neki znanec iz kluba, prisrčen, ki sem se ga dotlej najrajši ogibal. Prisrčen je k meni in jel čenčati. Postave je bil majhne, a glas je imel tak, da ga ni bilo moči preslišati. Govoril je, govoril brez konca in kraja, tako iz srca sem ga preklinjal, ko sem pod ploho njegovih besed skušal urediti svoje misli! Danes

pa vidim, da me je rešil. V nekem smislu me je prisilil, da sem se vzdignil nad samega sebe, čeprav mi je bil v tistem trenutku neizkrkljivo zoprn. Sama bolečina me je bila, vse v meni je krvavelo, z naporem vseh moči sem se skušal ovedeti neverjetne stvari, ki se je bila zgodila. Moja vera v Audreyino neizpremenljivo vdanost je bila slepa. Bila je naravno dopolnilo moji sliki lagodnega življenja; potreboval sem jo, izbral sem si jo bil, bil sem z njo zadovoljen — po tem takem je bilo vse v najlepšem redu. Zdaj pa sem se moral sprijazniti z nemočnim dejstvom, da sem jo bil izgubil.

To pismo je bilo zame zrcalo, v katerem sem videl svojo pravo podobo. Audreyine besede so bile skode, toda razumel sem jo; in vsa prevzetnost, ki me je delala zmerom tako samozadovoljnega, je v krhki odpadla od mene hkratu z nečim drugim, še važnejšim. Zdaj mi je jasno, da sem ljubil Audreyo bolj, nego sem kdaj mislil, da sem zmogel ljubiti.

In priskutnež, ki je sedel zraven mene, je ves čas govoril, govoril, govoril...

Zmerom sem mislil, da govorjenje, posebno če je vztrajno, v žalostnih in hudih trenutkih več zaleže od nemega sočutja. Do neke točke te dela skoraj blaznega, tako da misliš: ne bom trpel in ne bom; ko pa prekoračiš tisto točko, se jame izpreminjati v tolažbo in blažilo. Vsaj z menoj je bilo tako. Polagoma sem čutil, da mi je tisti človek čedalje manj mrzek; nato sem jel poslušati in nazadnje celo odgovarjati.